

Konkluzje Rady w sprawie ochrony dzieci w świecie cyfrowym

(2011/C 372/04)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC o politycznym tle przedmiotowego zagadnienia, przedstawionym w załączniku do niniejszych konkluzji;

Z ZAINTERESOWANIEM PRZYJMUJE:

— sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie stosowania zalecenia Rady z dnia 24 września 1998 r. dotyczącego ochrony małoletnich i poszanowania godności ludzkiej⁽¹⁾ oraz zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony małoletnich, godności ludzkiej oraz prawa do odpowiedzi w odniesieniu do konkurencyjności europejskiego przemysłu audiowizualnego oraz internetowych usług informacyjnych⁽²⁾ – OCHRONA DZIECI W ŚWIECIE CYFROWYM⁽³⁾; a zwłaszcza fakt, że w sprawozdaniu tym zajęto się obecnymi wyzwaniami w zakresie ochrony małoletnich w odniesieniu do mediów internetowych i cyfrowych;

PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI:

— wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego instrument „Łącząc Europę”⁽⁴⁾;

PODKREŚLA, ŻE:

1. W celu zmaksymalizowania szans, jakie oferują media audiowizualne i internet, niezbędne jest zapewnienie bezpiecznego dla małoletnich środowiska medialnego, które powinno być oparte na zasadach godności ludzkiej, bezpieczeństwa i poszanowania życia prywatnego.
2. Umiejętność korzystania z mediów oraz szerzenie wiedzy na ich temat to ważne narzędzia, które mogą znacząco zwiększyć umiejętności informatyczne dzieci, rodziców i nauczycieli oraz mogą wykształcić u nich krytyczny stosunek do treści w mediach audiowizualnych i w internecie; z uwagi na szybkie zmiany w środowisku cyfrowym ważne jest jednak wzmocnienie wysiłków w tym względzie.
3. Środki przeciwko niezgodnym z prawem treściom w internecie, takim jak pornografia dziecięca, wymagają innych sposobów podejścia niż środki, które mają zapobiegać wchodzeniu przez małoletnich w kontakt ze szkodliwymi treściami w internecie.

4. Ważne jest, by państwa członkowskie, Komisja, przemysł audiowizualny i dostawcy usług internetowych byli świadomi nowych wyzwań w zakresie wzmocnienia pozycji i ochrony małoletnich, które to wyzwania wynikają z rozwoju w dziedzinie audiowizualnych i internetowych usług informacyjnych, ale też by zdawali sobie sprawę z istnienia instrumentów mających służyć reagowaniu na te wyzwania.

5. Chociaż państwa członkowskie aktywnie działają na rzecz promowania różnych środków służących wzmocnieniu pozycji i lepszej ochronie małoletnich, ciągle jednak niepokojące jest to, że osiągnięty poziom ochrony i umiejętności korzystania z mediów generalnie nie jest wystarczający i że niektórym z tych środków nie zapewnia się ciągłości;

STWIERDZA, ŻE:

1. Choć należy szanować niezależność mediów, przemysł medialny ma do odegrania kluczową rolę w informowaniu małoletnich, w ich ochronie i we wzmocnianiu ich pozycji w świecie cyfrowym.
2. Państwa członkowskie stosują różne podejścia do ochrony małoletnich i do zachęcania do opracowywania dobrych praktyk i standardów w mediach, a samoregulacja lub współregulacja są dwoma z wielu możliwych rozwiązań.
3. Korzystanie z usprawnień technicznych (takich jak filtrowanie, systemy weryfikacji wieku, narzędzia kontroli rodzicielskiej) może – choć samo w sobie nie stanowi rozwiązania – być stosownym środkiem umożliwiającym małoletnim dostęp do treści odpowiednich do ich wieku, pod warunkiem że usprawnienia te są stosowane w sposób efektywny.
4. Umiejętność korzystania z mediów oraz szerzenie wiedzy na ich temat okazały się ważnymi narzędziami, które zwiększają zdolność dzieci do radzenia sobie z ewentualnymi zagrożeniami występującymi w świecie cyfrowym.
5. Program „Bezpieczniejszy Internet” oraz projekty finansowane w jego ramach, np. EU Kids Online⁽⁵⁾ i INSAFE⁽⁶⁾, okazały się bardzo wartościowe w działaniach informujących i badawczych.
6. Wśród małoletnich coraz popularniejsze są serwisy społecznościowe; takie serwisy oferują ogromne możliwości w kontekście prywatnym i edukacyjnym, ale wystąpić w nich mogą też ewentualne zagrożenia dla młodych ludzi.

⁽¹⁾ Dz.U. L 270 z 7.10.1998, s. 48.

⁽²⁾ Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 72.

⁽³⁾ Dok. 14268/11 + ADD 1 – COM(2011) 556 wersja ostateczna, SEC(2011) 1043 wersja ostateczna.

⁽⁴⁾ COM(2011) 665.

⁽⁵⁾ www.eukidsonline.net

⁽⁶⁾ Europejska sieć ośrodków informacyjnych (www.saferinternet.org).

7. Podjęto środki polegające na zakazaniu niezgodnych z prawem treści lub zaradzeniu szkodliwym treściom, w szczególności odwołujące się do dobrowolnych zobowiązań podjętych przez dostawców usług i treści; takie środki okazały się jednym ze skutecznych sposobów poprawy bezpieczeństwa małoletnich w świecie cyfrowym.
8. Punkty powiadamiania o nielegalnych treściach w internecie (gorące linie ⁽¹⁾) mogą wspierać wykrywanie niezgodnych z prawem treści i ściganie ich twórców, a także mogą być dla użytkowników narzędziem powiadamiania o takich treściach w internecie.
9. Dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych zawiera przepisy dotyczące ochrony małoletnich w odniesieniu zarówno do linearnych audiowizualnych usług medialnych, jak i do nielinearnych audiowizualnych usług medialnych;

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM WOLNOŚCI WYRAŻANIA OPINII:

1. Dalej pracowały na rzecz ochrony małoletnich, promując powszechne organizowanie kampanii informacyjnych skierowanych do dzieci, rodziców i osób pracujących z dziećmi oraz zachęcając do konsekwentnego uczenia w szkołach, w placówkach wczesnej edukacji i w instytucjach zapewniających opiekę, jak bezpiecznie korzystać z internetu i z mediów.
2. Zachęcały dostawców internetowych treści medialnych, dostawców usług internetowych, serwisy społecznościowe i internetowe fora dyskusyjne do pełnego uwzględnienia kwestii ochrony małoletnich podczas projektowania swoich usług; apeluje także, by opracowywali oni i stosowali odpowiednie kodeksy postępowania.
3. Namawiały do tworzenia i znakowania stosownych treści wysokiej jakości przeznaczonych dla małoletnich i do dbania o ich udostępnianie.
4. Zachęcały do korzystania z odpowiednich narzędzi technicznych służących ochronie małoletnich (np. wyspecjalizowanych wyszukiwarek, narzędzi kontroli rodzicielskiej) i do dbania o to, by były one szeroko dostępne i łatwe w obsłudze.
5. Monitorowały istniejące środki służące zwalczaniu niezgodnych z prawem i szkodliwych treści w celu zapewnienia skuteczności tych środków.
6. Zachęcały do szerszego i częstszego wykorzystywania samoregulacyjnych systemów klasyfikacji (takich jak PEGI i PEGI online) dla internetowych i komputerowych gier wideo i do skuteczniejszego egzekwowania stosowania klasyfikacji wiekowych na rynku detalicznym w celu zapobiegania sprzedaży internetowych i komputerowych gier wideo osobom poniżej określonego wieku.
7. Zacieśniały współpracę w odniesieniu do niezgodnych z prawem i szkodliwych treści internetowych tworzonych w innych państwach członkowskich i poza UE, np. poprzez porozumienia z państwami trzecimi w przypadku treści niezgodnych z prawem i poprzez wymianę najlepszych praktyk w przypadku treści szkodliwych.

8. Uruchomiły przed rokiem 2013 ⁽²⁾ gorące linie służące zgłaszaniu niezgodnych z prawem treści internetowych, poprawiały ich skuteczność (np. poprzez wspieranie wymiany najlepszych praktyk współdziałania z organami ścigania), lepiej o takich liniach informowały, uczyniły je bardziej dostępnymi dla użytkowników internetu oraz ściśle je monitorowały;

ZACHĘCA ZAINTERESOWANE STRONY, BY:

1. Mocniej angażowały użytkowników i – w stosownych przypadkach – organy publiczne w proces przygotowywania i zmieniania środków samoregulacyjnych (kodeksów postępowania) przez przemysł audiowizualny i dostawców usług internetowych, jak również w monitorowanie takich środków.
2. Podpisały się pod wytycznymi takimi jak „Zasady bezpieczniejszego korzystania z serwisów społecznościowych w UE”, stale je realizowały i monitorowały ich realizację oraz zapewniły powszechniejsze wykorzystywanie ustawień służących domyślnej ochronie prywatności dzieci w serwisach społecznościowych w celu ochrony bezpieczeństwa małoletnich.
3. Dalej rozwijały i wprowadzały programy samoregulacyjne uwzględniające w pełni ochronę małoletnich w projektowaniu swoich usług oraz w narzędziach, które udostępniają użytkownikom, oraz by opracowywały kody postępowania na rzecz ochrony małoletnich, przystępowały do nich i wdrażały je.
4. Opracowały ogólnoeuropejski kodeks postępowania w sprawie sprzedaży gier wideo małoletnim, w pełni respektując przepisy krajowe w tej dziedzinie;

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

1. Oparła się na istniejących sposobach finansowania i działaniach w przedmiotowej dziedzinie realizowanych głównie w ramach programu „Bezpieczniejszy internet”, by stworzyć na szczeblu europejskim odpowiednią infrastrukturę i usługi pozwalające dzielić się zasobami i narzędziami służącymi ochronie małoletnich i wzmocnieniu pozycji dzieci, rodziców, nauczycieli i innych opiekunów, tak by mogli korzystać z internetu i nowych technologii w sposób bezpieczny i odpowiedzialny.
2. Rozważyła podjęcie dialogu z zainteresowanymi stronami – we współpracy z państwami członkowskimi – na temat tego, jakie działania następcze należałoby podjąć w związku ze sprawozdaniem Komisji na temat wykonania zaleceń w tej dziedzinie z 1998 r. i 2006 r.
3. Wykorzystała ustalenia zamieszczone w sprawozdaniu Komisji na temat wykonania zaleceń w sprawie ochrony małoletnich z 1998 r. i 2006 r. w kontekście przyszłych inicjatyw dotyczących ochrony nieletnich, zwłaszcza w dziedzinie mediów internetowych;

⁽¹⁾ Takie jak INHOPE (International Association of Internet Hotlines).

⁽²⁾ Działanie nr 40 w ramach europejskiej agendy cyfrowej.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, ABY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:

1. Wspierały organy ścigania w usprawnianiu procedur rozpoznawania stron internetowych zawierających lub rozpowszechniających pornografię dziecięcą, powiadamiania o nich oraz ich usuwania poprzez udostępnianie w stosownych przypadkach odpowiednich zasobów finansowych i ludzkich oraz szkolenie personelu ⁽¹⁾.
2. Próbowały lepiej rozpoznać – w tym poprzez badania sondażowe i badania naukowe – pozytywny i negatywny wpływ, jaki wywiera na dzieci korzystanie z mediów internetowych i cyfrowych, w tym gier wideo.
3. Propagowały – w szkołach, a także w placówkach wczesnej edukacji i w instytucjach zapewniających opiekę – uczenie bezpiecznego korzystania z internetu i szerzenie wiedzy na ten temat.
4. Promowały – zarówno w szkole, jak i poza nią – umiejętność korzystania z mediów i „kompetencję informatyczną” – jedną z kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ⁽²⁾.
5. Przeprowadziły prace uaktualniające i usprawniły wdrażanie wytycznych na rzecz wysokiej jakości treści internetowych dla dzieci w ramach partnerstw publiczno-prywatnych oraz poprzez propagowanie działań dotyczących umiejętności korzystania z mediów.
6. Propagowały większą spójność systemów klasyfikacji wiekowej i klasyfikacji treści stosowanych przez państwa członkowskie w całej Europie, dopuszczając jednak istnienie pomiędzy państwami członkowskimi różnic związanych z ich kulturą.

⁽¹⁾ Zob. wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującej decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW [PE-CONS 51/11].

⁽²⁾ Zob. zalecenie 2006/962/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

ZAŁĄCZNIK

Kontekst polityczny

Przyjmując niniejsze konkluzje, Rada powołuje się w szczególności na:

- komunikat Komisji z dnia 19 maja 2010 r. pt. „Europejska agenda cyfrowa” ⁽¹⁾, w którym podkreślono, że „wzmocnienie bezpieczeństwa w społeczeństwie cyfrowym to wspólna odpowiedzialność osób prywatnych oraz organów publicznych i podmiotów prywatnych, na szczeblu lokalnym i globalnym” oraz na konkluzje Rady z dnia 31 maja 2010 r. w sprawie europejskiej agendy cyfrowej ⁽²⁾,
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) ⁽³⁾,
- komunikat Komisji z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie ochrony konsumentów, w szczególności małoletnich, przy korzystaniu z gier wideo ⁽⁴⁾,
- decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1351/2008/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego wspólnotowego programu ochrony dzieci korzystających z internetu oraz innych technologii komunikacyjnych ⁽⁵⁾,
- konkluzje Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym ⁽⁶⁾, w których Rada odpowiedziała na zalecenie Komisji z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym w celu stworzenia bardziej konkurencyjnego sektora audiowizualnego i treści cyfrowych oraz stworzenia integracyjnego społeczeństwa opartego na wiedzy ⁽⁷⁾,
- konkluzje Rady z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie europejskiego podejścia do umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym ⁽⁸⁾,
- komunikat Komisji z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie europejskiego podejścia do umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Dok. 9981/1/10 – COM(2010) 245 wersja ostateczna/2.

⁽²⁾ Dok. 10130/10.

⁽³⁾ Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ Dok. 8805/08 – COM(2008) 207 wersja ostateczna.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 118.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 301 z 11.12.2009, s. 12.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 227 z 29.8.2009, s. 9.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 140 z 6.6.2008, s. 8.

⁽⁹⁾ COM(2007) 833 wersja ostateczna.